

Tas Latweeschu draugs.

1843.

1. Juli.

26ta lappa.

J a u n o s s i n n a s.
Is Rihges. Schè ihpaschi pa wassaru no mollu mallahm atnahk wissadi skunstreeki, kas woi sweschu semju svehrus, ehrmus un putnus par naudu rahda, woi bildes no taahlahm pilssehtahm, woi kà sigrus jeb funnus eshoft isdihdijuschi, woi arri kà paschi mahkoht danzohc us wirwehm jeb surgeem. Gan dascha leeta irr wehrtä, kà to stattha; bet tas naw labbi, kà zitti jamekli, schahdas tahdas skunstes dabbudami redseht, ne apdohma wis, zik nelaimigi ihsten' tahdi zilweki irr, kas sawâs jaunâs deenâs ne ko zittu irr mahzijuschees, ar ko tee saweem tuwakeeni zilwekeem buhru warrejuschi palihdscht jeb derreht, un sawu deenischku maißi ar wairak gohda nöpelniht, — bet ne ween pahr wiinneem preezajahs, bet arri dsennahs, tahdas paschas skunstes ismahzijees. Ta aiswinna neddelä tè arri weens puifis, dabbujis no tahdeem skunstinees, keem redseht, kà tee kulturinus mette, mahjâs meklesa to paschu mahzijees, bet kaut gan winsch few maißu ar salmeem bija lizzis appaschâ, winsch few tatschu muggurgaula ohtru lohzelkli lausija un pehz ihfa laika sawu garru islaide. Ak sawas behdas, kas wiina wezzakeem, kas wiina fungeme! Kaut jel tok jaunekli labbaki dohtohs us derrigâkham skunstehm un gudribahm!

Pagahjuschâ svehtdeena gahje tè weens jauneklis meschâ ar biss-sahlehm speh-leht; bet kaut tâhs labbi ne gribbesa eedegtees, tad winsch ar galwu druzin lohziyahs pahri un tahm uspuhre. Tik kà tas notikke, schahwahs ar leelu warru wiss pulks to sahlu winnam azzis, waigs winnam neganti faschauts, un — Deewos sinn, woi azzis ne buhs maitatas.

Muhfu zeeniga rahts 12tâ Mai irr islaiduse fluddin a schanu, kas wissus ammatneeku meisterus, fainneekus un fungus peekohdina, lai gahda, kà tee wiinneem istizzeti jaunekli skohlâ eetu, un kas Latweeschu wallodâ pahrtulkota, ta flann: »Rihges walsts mahzitajsi ne retti sawâ ammatâ irr pedishwoju, schi, kà zitti wezzaki sawus behrnus tik mas pee skohlas tur, kà schee, kaut laiks klah t mahzibâ eet, wehl naw tâ fataisiti, kà waijaga. To Pehterburges augstaka basnigasteesa irr likkuse wehrâ, un tâ irr notizzis, kà taggad no teefas pusses, mahzitajeem pee wiinu darboschanahm par polihgu, irr nospreests: Imâ kahrtâ, kà wisseem ammatneekem un bohdneekem, kam tik burschis irr, kas wehl mahzibâ naw bijis, — ta patt arri wissfeem fainneekem un fungeme, kam puifis jeb meita, kas wehl mahzibâ ne bija, — buhs to jau paschâ virmâ gaddâ weenam mahzitajam peewest, un schim teikt, woi jauneklis wehl ne eet skohlâ, jeb woi jau eet, un prohti: kurrâ. Turklaht jaanemm

wehrā: ja tas jauneklis no semmehm woi no kahdas zittas pilsfehtas, ka tad arri waisjaga to mahzitaja sihmiti, ko fauz: parokial-sihmi, pee mahzitaja nodoht. 2trā Kahrtā: ja kahds burschis jeb deenest-zilweks pee polzei-teefas ar mahzitaja sihmi ne warrehs parahdiht, ka winsch brihw no skohlas, tad winna meisteram, jeb fainneekam, jeb fungam peenahkabs pahr to gahdaht, ka winsch skohlā eet, woi tahdā, kur ikdeen ja-eet, woi tanni svehdeenas-skohlā. 3schā Kahrtā: tohs meisterus, fainneekus un fungus, kas ar sihmitehm ne warrehs parahdiht, ka winni sawus jauneklus kahdam mahzitajam peewedduschi, un ta patt tohs, kas sawus jauneklus nedt tahdā skohlā suhta, kur ikdeen ja-eet, nedt tai, kur pa svehdeenahm eet, — tohs lai polzei, ka tik warredama, us to skubbina. — Rihges rahts, schohs spreediumus wiſſeem par waijadsigu sihan un mahzibū fluddinadama, zerte, ka wiſſi birgei un eedſihwotaji jo wairak dſihfees teem paſklauſiht, jo Skibraki katram jau ſinnams, ka tok ne kur eekſch kristigahm draudſehm to buhs zeest, ka pahr tik leelu pulku jauneklu ne mas ne gahda.

Is Berlihnes. Daschs gudrineeks laikam galwu kattis, schinnis awiſſes atrabdamis to ſianu, ka weenreiß balta uhdens, buddele, zaur to, ka faule ſpihdeja zaur, itt kā faule ſglahſe galda delki effoht eedbed ſinajuſe. Betraug, ne ſenn aktal ohtru reif tahda patte leeta notifkufe. Bija wihrs kahdā ſwehdeenā ap puſſdeenu iſgahſis no ſawas iſtabas laukā. Pehz mas minutehm atpakkat naſtdamis, atrabde iſtabu plnu ar duhmeem un twaikem, kas zehlahs no ta galda delka, kur faule zaur to balto uhdens-buddeli uſſpihdeja. Leela laime wehl, ka wihram tik drihs bija aktal pahnahkt, un ka ne kahda biſſ-fahle woi zitta tahda lehti eebegadama leeta tai buddelei ſtahweja blaſkam!

Is Ealenderu ſemmes. Tur ne ſenn weens augſti mahzihis kungs, John Drotke wahrba, grahmatu irr lizzis driſkeht, kurrā winsch wiſſi iſtahsta, ko winsch Auff. In dijes ſemme apkahrt reiſodams, effoht redſejis un peedſihwojis. Mums ſewiſchki par brihnofchanu irr, ko winsch ſafka par to, ka winsch kahdā deenā lihds ar dauds zitteem zilvekeem kohpā ſtaigadams laukā, dauds ſimis ſirnektus, kas drihs wiſſi bijuſchi maſini, effoht redſejis iſ augſta gaſfa pa maſitum nolrthā ſemmē, un ka tok ne kur kahds paweddens no winna tiſkleem effoht bijs redſams. Apleegna turklaht, ka winsch pats to ne tizzetu, ja pats to ne buhur redſejis.

Sarunnafchanaſ,

ka kahds mahzitajs Wahzſemme irr farunnajeſ ar zitteem no ſawem
draudſes behrneem,

pahr mahjas krstu jeb dſihwes nelaimi.

Dewita walkara farunnafchana.

Kahdi dſehreeni naw aſſleegti, un gaddigi baudli weffelibaſ ne
kahdu ſkahdi ne darr.

Semneeks. Juhs, zeenigs tehws, winna neddelā effat ſohlijuſchi, wehl wairak mums ſtahſtih pahr tahm ſahtibas, un atſazzifchanas-beedrībahm.

Mahzitajs: To labprahrt arri darrifchu. — Lihds ſchim es juins eſmu ſtahſiſiſ, kapebz zilweki wiſſuvalraſ to brandwiſhu irr aſmetuſchi:

1. tapehz. Kad dauds nau du is eet, kad kas arri to brandwihnu, laß gan gab-digi, ikbeenas baua. Kad zilweki wehrä lifke, ka tee bes brandwihna arr' wort dschwoht, tad ikkram namna tehwam gan peenahzahs, scho nau du par dauds waisadsigakahm leetahm cauphiz;

2. tapehz. ka spiritus wesseli bai leelu skahdt d'ort a; katas rekschus maica, kad kas arri gaddigi ikbeenas todsere un katas dschwibu pashfina un nahwt drhjina;

3. tapehz, ka leeli brandwihna d'sehrassi sawu prähtu warr pam est, un rähdri arri daschkahrt pale ek t ee wifule elaki ble hne ek un daschreis zitti appalsch bendes roshahm mirst, woß few pascham gallu darras;

4. tapehz, ka brandwihnu pa wissam ne d'sert, tas wissulabbaks par dohm s irraib, few paschu un coh sawe jesus pasargaht, ka scho d'schreeni pahrel leeku ne eemlojam, un negaddigi to baudidam, pee galla plishneeki ne paleekam.

Deefas wihrs. Mums jau arri wehl zitti d'schreeni, kas naß alsleegti; kam tad mums brandwihns wairt wahag?

Mahz. Sinnams, tee wissuwairat wesseligi d'schreeni, kad coh arri pahrleeku baua ne bauam, irr tee, ko pats mihijs raddtsajs mums gattawus irr bewis. Semn. Tee laikam buhs uhdens un peens.

Mahz. Riktil! tee paschi irr ihri, skidri un wesseligi d'schreeni! Deefas wihrs. Taba! — kad es pee jums, zeenigs mahztajs, nahku, tad uhdens-bubdele stohw us lohga, un kad nahku pee muhsu teefas funga, arri pee winna stahw us galda, un to arri pee zitteem kungeem esmu atraddis. Es flussinam pahr to esmu brihnijees, jo mehs semneeki to uhdene tik augst ne zeenijam, bet labbak dseram allu.

Ummattieeks. Dasch gan reiz: »es uhdent ne eeraugu sawas kurpes, wehl masak sawa wehder!«

Mahz. Zahdas uhdens-apsmeechanas es gan arri esmu baustrais dsirdeiss. Ed gan zitti scho mihi, un mums gauschi waisadsigu Deewa dahwanu mas jeent. Tas lehnisch Dahwid's slave par to muhsu mihi radditaju (ds. 104, 10). Eu, iaku Deewa, is wedbi awotus eeksch ee leijahm, ka tee starp reem kahne em tekk, un dsirdina semmi, zilwekus un lohpus, ka maise unsahles warr aupt. — Maise un uhdens irr teesham tahs wissuwaisadsigas Deewa dahwanas.

Semn. Ar tahm zilweks gan warr peetkt, un bes tahm ne warr buht; tahs warr usturreht zilwekus sveikus un wesselus.

Mahz. Mehs ne gribbam aismirst, ka bes uhdens wehl zitti d'schreeni; prohib: wihs un allus.

Semn. Woß tad wihs naß tik patt kaitigs un newesseligs, ka brandwihns?

Mahz. Ja wihs un allus negaddigi bauam, tad sinnams, ka tee wesseli bai arri warr skahdt darrhiz; to mehr ne tik dauds, ka brandwihns. Kas pee semneekem profts brandwihns irraib, tas irr pee kungeem rumm, araks, groks un puntsche; ta arri zitti wihsni, kam spiritus irr peelets. Schee-pehddigi d'schreeni irr wehl dauds dahrgaki, un tik patt newesseligi un nahwigi d'schreeni. Kas pee semneekem irr allus un medbus-allus, tas irr pee baggateem kungeem wihsni, pee kam ne kahds spiritus klahd irraib.

Semn. Bet wiñnu dserdams, zilweks tomehr arri warr peedserteres; weenreist ween es to dabbuji dsert, un dauds pee ta ne truhke, galwa manním jau sahje reibt; wiñns man likkahs stipraks, ne kā brandwihns.

Mahz. Wihns gan arri zilweku warr peedserdinaht, tik patc kā allus. Kas no allus dauds bauta un no ta peedserahs, tam pehjaki no allus wairak galwa reibst un sahp, ne kā no wiñna; bet no brandwihna peedsehruscham zilwekam dauds niknakas padshiras buhs.

Semn. No ka tas jelle nahk, ka wiñns, allus un meddus allus arri tik patc zilweku warr peedserdinaht?

Mahz. Tas nahk no ta, ka nedz wiñns, nedz allus us tahdu wiñsi irr taisiti, ta kā brandwihns; abbi, nei wiñns, nei allus ne tohp ta dedsinati un nolaisti, ka wissupehdigis spiritus no putra ne isnahk; pee allus bruhweschanas eeksch samaleem eefalleem wehl inasums no spiritus paleek. Tapehz zilweks wairak allu un wiñnu warr dsert un panest, ne kā brandwihnu, un tas dauds masak spiritus eedsers. Zilweki, kas to irr ismeklejuschi, acradde: ka skaidrs wiñns irr ohtru reis tik stiprs, kā allus; un tas prosts brandwihns irr 4 reis tik stiprs, kā wiñns, un 8 reis tik stiprs, kā allus. Tee finalki brandwihni, kas no sweschahm semmehm tohp eewesti, un jau arri pee mums tohp taisiti, irr wehl dauds stipraki. Tapehz tee raudseti dsehreeni, ta kā wiñns un allus, tik dauds skahdes tai wesselibai ne darra, ta kā tee zaur dedsinachanu nolaisti dsehreeni, kur dauds wairak spiritus eekschā. Tee leeli dsehraji wissuwairak kahro vehz scho stiprumu, kas drisksaki peedserdina; jo plahns frohga allus to tik drisks ne darra.

Semn. Taggad skaidri noprohru, ka scheem dsehreneem irr leela daschadiba un starviba.

Mahz. Kā tad? Zitti irr raudseti, dedsinati un noplissati, ta kā brandwihns, zitti irr raudseti un wahriti, ta kā allus. — Tee, kas raudseti, dedsinati un nolaisti, teem irr spiritus eekschā; dauds masak irr eeksch teem, kas irr woi wahriti, kā allus, woi newahricti, kā wiñns, bet tomehr abbi diwi raudseti. Schee pehdkgi, gaddigi bautiti, usturr un stiprina.

Semn. Tad tak eeksch teem raudseteem dsehreneem arridsan irr kahds spehks un stiprums.

Mahz. Kā tad ne! — Wiñnam un allum irr arri saws spiritus. To mehs redsam pee teem, kas wissai dauds wiñnu woi allu irr baudijuschi; tee tapatt paleek peedsehrusch. Bet eeksch wiñna un eeksch allus irr dauds masak spiritus, ne kā eeksch brandwihna, kā juhs jau effat dsürdejuschi, un ta vehz arri tahdu leelu skahdi zilweka wesselibai ne darra. Tapehz arri wiñsi, kas pee sahtibas un atsazzishanas beedribahm peederr, teem bija swethi jafohla, ka brandwihnu pa wissam ne dsers, arri wiñnu un allu gaddigi ween baudihs.

D. G. A.

Latweeschu behrneem par labbu Nihgā masa grahmatina driketa, un par 2½ kap. su-draba naudas jeb par peezi grapscheem kapper-naudas pehrkama; ar tahdu wirsrafstu:

Sint's un diwi bihbeles-wahrdi. Maseem behrneem no 9ta lihds 12tam gaddam no galwas mahzami.

Kas scho grahmatina gribb pirk, to paschu warrehb dabbuht pee grahmatu-kohpmanni Deubner funga; un pee grahmatu driketaja Steffehagen funga.

Lihds 30. Juhni pee Nihges irr atmahkuschi 625 luggi un aisbraukuschi 544.

Brihy drilleht. No Widsemmes General-gubbernements pusses: Dr. C. E. Vapiersky.

Latweeschu draunga

p a w a d d o n Suddia un
pee № 25 un 26.

24 Juni un 1 Juli 1843.

T a u n a s i n n a .

Is Zehswalnes draudses, Widsemme. Mehs wassaras-swehtku atswehtē froehthjam sawa wezza mahzitaja gohda, swehtkus. Wezzuwezzi laudis wehl peeminn, kā preeksch peeze desmit gaddem muhsu wezzais mahzitajs paschds wassaras-swehtkōs sawā mahzitaja ammatā eewests, tehwam par palihgu. To brihd pascham bij 22 gaddi, tehwam 58 gaddi, un tehws jau 33 gaddus bij strahdajis pee schihs draudses. Tee pehrminderi, kas to brihd sawu jaunu gannu pee basnizas wahrteem sveizinaja, gan drihs wissi jau pee dusseschanas aischgahjusch. Weens weenigais wehl pee dschwibas, het wahjibas deht schai reise ne warreja nahkt Deewanammā. Jauns dsummums ar behrneem un behrnu-behrneem bij sanahzis. Wissa leela draudse gaibija jau no pascha rihta basnizas preekschā, kamehr basnizas-pehrminderi, kas sawu wezu gannu sveizinadami, mahzitaja muischā bij nogahjusch, pahrnahze. Winneem līhds wezzais tehws pats brauze ar saweem dīni dehleem, kas paschi arri jau mahzitaji, weens tehwam par palihgu, ohts Skuijenes draudse. Zeenigais prahwesta kungs un feschpadesmit mahzitaji winnus pawaddisa. Muhsu pehrminderi sawu wezu mahzitaju eewebde basnizā, tā pat kā preeksch 50 gaddeem winnu tehwī bij darrijusch. Basniza, lat gan leela, ne warreja fanemt wissus laudis; dauds bij, kas ahrā preeksch durwim stahweja un appaksch lohgeem. Papreeksch ehrglehm sahkoht mehs dseedajam dseesmu. Tad zeenigais prahwesta kungs, Ehrglu mahzitajs, no altara draudsei runnaja, peeminnedams Daniela wahrbus (12, 3): »Tee mahzitaji spihdehs, kā tahs debbess spohschums, un kas dauds us taishnibu wedd, kā tahs swaigfnes muhschigi muhscham.« Pehz tam Leeseres mahzitajs lassija lekziona wahrbus, un draudsi usrunnaja, zik pateitschanas Deewam effoht jofakka, ka Deews wezu mahzitaju tahdā gruhtā ammatā, kā mahzitaja ammats, tik ilgi usturrejis. Spreddiki mums teize wezza mahzitaja darba-beedris, wiina wezzakais dehls, pahr Dahwida 128tu dseesmu; un dauds bij, kam azjis pahrpluhde pee wiina wahrdeem. Bet wairak wehl, kad wezzais mahzitajs pats no altara us mums runnaja. Ta bija muhsu wezza labba ganna bals, ko mehs no jaunahm deenahm eraddusch dūrdeht. — Winsch peeminneja, ka gan drihs wissi draudses-behrni, kas schinni deenā basnizā, wiina pascha krisiti, wiina pascha mohzitt, wiina pascha laulati, wiina pascha meeloti ar Deewa maiisi. Winsch nopuschdamees peeminneja, zik gruhtus gaddus winsch peedschwojis sawā muhschā; rohdus gaddus, ka draudsei leels bads un trukums bijis, pascham dauds deenas ar wahjibu aischgahjuschas. Winsch arri peeminneja tohs draudses-lohzelkus, kas jau sawā klußā meera-weetinā duß. Beidsoht winsch ne jinnaja deewsgan pateikt schehligam Deewam un mihtam Pestitajam par wissu schehlastibu, ko tik baggatigi pascham un draudsei parahdijis. »Comehr,« tā winsch fazzija, »ja kas manni prassitu: Woi tu wehl reissi gribbi isdöschwoht schohs peeze desmit gaddus? — tad es fazzitu: »Ne, es

ne gribbu.« Es esmu peekuffis, es sawu krustu esmu panessis, es gribbu atraisichts capt un ar Kristu buht, jo tas irr lohcti dauds labbak.« — Nu lal Deews winnam dohd meerâ nobishwoht sawu muhschu; meerâ aiseet zaur Jesu Kristu, kad winna stundina nahkusi. Mehs winau ka tehwu peemminnesim, jo winsch mums dauds labba darrisits; isfalkuschus pee-ehdinajis; istwihluschus pee meesas un pee dwehseles dsür-dinajis; nabbagus atstahtus usnahmis, un badda-laikâ mums zilf speddams pallidsejis. — Deews lai usturr muhsfu jaunam mahzitajam, winaa wezzakam dehlam, kas jau i gaddus lihds ar tehwu pee muhsu Deewa namima kalpojis, tehwa sirdi un tehwa muhschu, tad muhsu behrni un behrni-winnu tåpat labbâ prahâ zeenishs, ka mehs sawu wezzu gannu jeenijam. — Muhsu draudses leeli: kungi sawu wezzu mahzitaju jau no pascha eihe mahjas bis sveizinajuschi, un ar dahrgu fudraba un selta-leetu apdahwinajuschi; mahzitaji no sawas pusses winnam dahrgu gohda-bishbelt dewuschi; zitti augstt kungi grahamas atlaiduschi no sawas pusses. Basnizâ Wahzeeschu Deewa-wahrdöss zeenigs prahwesta kungs no altara runnaja; pehz ram Ahvaishu mahzitajs. Kanzelâ uskahpe wezza mahzitaja widdusjats dehls, Skuienes mahzitajs, spreddiki fazzibams. Beidsöht wehl pats wezzajs mahzitajs runnaja no altara. Saule jau us pusti bis nolaidssees pehz pussdeenas, kad schee Deewa-wahrbi beidsehs.

P a m a h z i s c h a n a s.

7.

Atgreesetees no grehkeem, un tizzeet eeksch to ewangeliumu. (Mark. 1, 15.)

Schee irr tee wahrbi, kurrus muhsu augsti-teizams Pestitass irr fazzis us tah-deem nabbageem, pasudduscheem grehzineekeem, ka tu un es esmu. — Bet, kas irr atgreeschana no grehkeem? Atgreeschana no grehkeem, irr Kristus garra darbs eeksch muhsu sirdim, ta eeksch mums padarra tahdu eekschligu jufchanu no ta grehka tau-numa un parahda, ka zilweks sahk brihneteres, ka tas wehl naw pasuddinahs elle; ta padarra, ka zilweks grehkus sahk eenihdeht un no teem atstahtees; un tahs bailes un behdas, kas no grehkeem zellahs, padarra, ka zilweks labprah un weenweenigi zaur to gribb swchts capt, ko Jesus Kristus preeksch tahm pasudduschahm dwehselehm irr darris un zeetis. Tahds atgreesigs grehzineeks irr pahrleezinahs, ka tas ar saweem grehkeem sohdibu irr nopolnis; ka winsch pats, grehzineeks buhdams, irr appalsch Deewa dusmibas; ka tee grehki, ko tas irr darris, irr tam jeb peedohdamí seb sohdami; ka winsch arri to wissmasaku pahrkohpschanu ne ar ko ne warr aismaksah un atlhdinsah; un ka tadeht winaa isglahbsthana tiklai no schehlastibas ween ware no-tikt. Zilweks, ta pasemmohts, nu irr sataisichts, to sianu no weena Pestitaja usnemt ar preeku, kas weenreis nahze, »melkelt un atpestigt to, kas pasuddis.« (Matt. 18, 11.) Schis irr kas ewangeliums: weena preezas-sianaa preeksch tahs pasudduschas un grehku pilnas pafaules. Ar wahrdu faktoh, ta preezas mahziba irr: »ka Kristus Jesus irr nahjis pasaule, tohs grehzineekus isglahbt.« (1 Tim. 1, 15.) Jesus irr nomirris, ka winsch par muhsu grehkeem gan darritu; un tadeht ka Kristus Deews un zilweks irr, tad winsch »orrildsan weenumeht warr isglahbt tohs, kas zaur winaa pee Deewa nahf.« (Ebr. 7, 27.) Winaa assinis, tahs assinis ta zilweka tappuscha Deewa, irr gauschi dahrgas, un tahs tapehz tappe isleetas, ka tahs muhs schleistiu no grehkeem; ka ja

taru grekku, nabbags grehzineeks, kas tu sew' paschu pasuddint, walraq buhtu ne ka mattu us galwu, jeb tik dauds ka smilschu juhemallä; ja, tee buhtu grekti un leeli tap, puschi, un tik farkani ka dahrgais farkanums;» (Es. 1, 18) ka tu ratschu wehl warri tizzeht, »ka tahs offinis Jesus Kristus winna dehla muhs schliksta no wisseem grehkeem; un ka tahn tahds spehks irr, muhs no wisseem grehkeem schliksticht.« (1 John. 1, 7.) Bet, ka es pee schahm affinim dalku dabbuschu? ka es no tahn warru dabbuht eepreezinaschanu? — Tiddi eeksch to ewangeliumu; palaujees us to, ko Deewa wahrdi fakka no Jesus Kristus, un ka witsch irr labprahrtigs, ka winnam irr ta warra grehzinekus swehetus darrift. Bet ka es warru tizzeht, ka Jesus Kristus pasaulé irr nahzis tahdu nabbagu, kahds es esmu, swehau darrift, ja es winna nopolnu sew ne warru peelihdsinacees? — »Schis irr Deewa baustis, ka ten buhs tizzeht eeksch to mahrdi winna dehla Jesus Kristus.« (1 John. 3, 23.) To tad jaw mehs paschi sew iinepeelihdsinajamees, ja mehs to darram, ko Deews irr pawehlejis, un Deewa wahram tizzam.

8.

Tas irr pateefigs un augsti peeremmams wahrds, ka Kristus Jesus irr nahzis pasaulé, tohs grehzinekus isglahbt, starp kurreem es esmu tas leelakajs. (1 Tim. 1, 15.) Schi irr ta ewangeliuma grunte un pamats. Jesus Kristus irr Deews. »Witsch irr to pasauli darrjis, un wissu, kas tur eekschá irr; wissas leetas irr radditas zur winnu un us winnu.« (John. 1, 1—3. Kol. 1, 16. Ebr. 1, 2.) Bet mehs, winna raddijumis, effam winna baustus pahrkahpuschi, un preet winnu zehluschees. Par to nu witsch muhs gan ar wissu cafnibu warreja nogruhst ellé, »tat sanki, kas ar uggunt un fehru degg.« (John. par. 21, 8.) Bet, ak mihestibas brihnuns! »Deews irr parahdits meesä,« (1 Tim. 3, 16) Deews irr needjummis pasaulé. Kadeht witsch peedsimme? Grehzinekus isglahbt. Ka tad witsch tohs irr isglahbis? Zaur do, ka witsch preeksch teem per krusta mirre, ka witsch winnu grehkus pats irr nessis sawä meesä pee ta kohka, un winnus masgajis no winnu grehkeem ar sawahm affinim. (1 Peht. 2, 24. John. par. 1, 5.) Woi es jebkad scho warren leelu Deewa mihestibu esmu apdohmajis? Es esmu grehzineeks, eeksch grehkeem peedsummis, un tahds buhdams es esmu nopolnijis muhschigu pasuschamu. »Kristus Jesus irr nahzis pasaulé, tohs grehzineeks isglahbt,« — ihstti tahdus, kahds es doesmu. Woi es Jesu jebkad no firds esmu luhdnis, lai manni isglahbtu? Woi es to tizzu, ka es nabbags un pasuddis grehzineeks esmu? Woi es to sajuhtu un pahr to nebehdajobs? Un woi es to atshstu, ka, ja Kristus manni ne isglahbi, ka tad man muhschigt sapasuhd? Ak,zik dauds zilwelki ne mas ne=eet pee Jesu Kristu, lai tas tohs isglahbtu! Zik dauds zilwelki nebehda par to ne ko, ko Jesus Kristus grehzineku obdeht irr barrisis! Bet woi es to apdohmaju un pee firds nemmu? Woiwissa mamma onzeriba us scho pateefigu wahrdu irr dibbinata, »ka Kristus Jesus irr nahzis pasaulé, tohs grehzineeks isglahbt?« Ak, kahds preekopilns wahrds irr das, ka es, jebschu grehzineeks esmu, un tas leelakajs starp teem grehzinekeem, ka es comehr no teem grehkeem warru isglahbts tapt, ko es esmu darrjis, un no elles, blurrus es esmu yelmissis, — ja es, mannu besdeewigu buhschanu jisdams, ar atgreesigu prahstu us Jesu plattohs, un us winnu palaujohs. Ak, kaut tas swehajs gars manni

sataisitu us Jesu luhkoh! Ak, so eesahktu es nabbags un nelaimigs grehzineeks, ja man Jesus nebuhtu, kas manni gribb muhscham frohtu darriht! Zik labprahrt bij man usnemt tahdu preeka wehsti! Pateesi, tas irr dahrgs un augusti peenemmams wahrds, un scho sunu waisadseja wisseem usnemt ar preeku, tapehz ka wissi irr grehkojuschi un wisseem weena glahbeja waljaga; un ka wissi tee, furri sawu pasustchanu fajuhe, warr nahkt pee ta, kas tohs warr isglahbt. Ak Kungs, swetajs Gars, darri manni derrigu, tizzeht us mannas dwehseles isglahbschanu. (Ebr. 7, 25. 10, 39.)

9.

Kas nahk pee man, to es ne-ismettischu ahrâ. (Jahn. 6, 37.)

Zik mihligs un laipnigs irr tas mihsch draugs to nabbagu pasudduschu grehzineeku! Zik mihligi gahda winsch par to, ikkatru isrunnaschanu un aibildinaschanu tahs mekledemas dwehseles no zella greest, prohti: ta h d a s d w e h s e l e s, kas irr derriga darrita no schehlastibas, zaur tizzibu atpestita capt. (Ewes. 2, 8.) Ka tahdi nabbagi grehzineeki drohfschu firdi nemtohs, tad tas mihlajs Pestitajs pats ceem winnu firds-klahschau un luhgschau gauschi schehligi apraksta, un tohs ar deewischligu lihdszeetibu usrunna un pee seoris aizina. Klausait winna wahrdus: »Nahzeet schurp pee mannim wissi, kas juhs behdigi un gruhtsurdigi effat, es juhs gribbu atweeglinah.« (Matt. 10, 28.) Eseet juhs no tahs grehku, pasaules un wella-kalposchanas peekussuschi? Eseet juhs, sawu noseegumu deht, ar behdahn un bailehm sawâ firdi apgruhtinati? Redseet, juhsu mihlajs Pestitajs stahw tur ar issteptahm rohahm, juhs gribbedams usnemt, un no winna muttes dsirdat juhs schohs schehlastibas pilnus wahrdus: »Nahzeet pee mannim; es juhs gribbu atweeglinah.« Winsch irr peetizzigs, kas to irr apfohlisis; (Ebr. 10, 23) winsch juhs ne peewils. Ar sawu pateesibu winsch ne mellohs. (Dahw. dsm. 89, 34.) Raugait ween to; nahzeet pee winna. Winsch warr un gribb juhs isglahbt; kapehz juhs wianam negribbat tizzeht?

Bet tu fakti: »Es esmu leels grehzineeks.« Nu, tew to buhs sunnah, so winsch irr weens wisspehzig s Pestitajs. Wehl tu fakti: »Es ilgi tam esmu rupsi pretti stahwejis un pretti darrjis; es bands gaddus pretti winna breesmigi esmu grehkojis.« Ta tas gan irr; tad to mehr wehl winna leela schehlastiba tew warr apschehloht, tizzi ween, wehl tew tas leelajs ahrste ar sawu gudribu un warru warr palihdscht. Ja tu wehl, warr buht, fakti: »Es ne-esmu mass grehzineeks, kam wehl warr palihdscht; bet es starp ceem grehzineekeem esmu tas le elakajs;« nu tad us tew i icf sefischki tas wahrds no tahs atpestischanas irr sazzihts: »Ta hs offinis Jesus Kristus Deewa dehla schekhsta muhs no wisseem grehkeem.« (1 Jahn. 1, 7.) Winna taifniba irr Deewa taifniba, (Reem. 3, 22) un tapehz ta eespehj arri to wiss besdeewigako taifnoht. Neissamisti ween, jo ta tavas dwehseles Pestitajs fakti: »Kas nahk pee man, to es ne-ismettischu ahrâ.« Winsch usnemt, lai buhtu fahds buhdams, jo »winsch negribb, ka fahdam buhs pasust, bet ka wisseem buhs greestees us atgreeschanu no grehkeem.« (2 Peht. 3, 9.)

Bet tu fakti: »Pirms es pee winna drihtstu pee-eet, man papreeksch irr manna firds ja-schekhsta, un man ja-eefahk labbaki dsuhwoht!« Ja tu us to gribbi gaidiht, ka mehr tu to pats ar sawu spehku buhfi padarrjis: tad tu sawds grehds teesham mirest. Tas tavam Pestitajam jadarra tawâ weetâ, un to winsch teesham darris, ja tu ween

nahz pee winna frusta, ja ween atsijstti un noschehlo sawus grehkus, un ja tu pakaujees us winna assinim, un few peelihdsinajees, ko winsch preeksch tewis irr gan darrhiss. Gluschi ta hdam, kahds tu effi, ka nabbagam un pasudduscam grehzineekam, few waijag pee winna nahkt, winna assinis masgatees un schlikstitees, ar winna taisnibu apgehrtees, jaur winna garru svehtitees, un us winna leelu gohdibu sataistitees. Kapehds tu leedsees fassent, — gluschi par welti, »bes naudas un bes makfas,« (Ef. 5, 1.) — ko winsch few tik labprah gribb doht, prohti: grehku-peedohschamu, svehtibu un debbesi. Tadeht winsch grehzineekus usnemim (Luk. 15, 2), ka winsch tohs isglahbtu; un winsch to svehredams irr apfohljis: »Kas nahk pee man,« — lai tas buhtu kahds buhdams — »to es ne-ismettischu ahra.«

10.

Tad nu mums no tahs tizzibas taisnoteem meers irr pee Deewa, jaur muhsu Kungu Jesu Kristu. (Reem 5, 1.)

»Teem besdeewigeem ne-irr meers, fakka tas Kungs.« (Ef. 48, 22.) Ne-apschehlotam grehzineekam newarr buht ne kahds meers ar Deewu. Kamehr ta sinnama-sirds gulf, tik ilgi gan winsch, warr buht, drohsh un bes behdahm; bet tik lihds ka winna azjis teek ahdarritas, un winna sirds to grehku smaggumu juht; tad tuhlin tas paleek behdigis un nemeerigs, lihds tam laikam, kamehr Deews winna noskummischai dwehselei atkal irr dewis meero. Taisnohts capt, irr. no Deewa a pschelohsts un peenemts capt. Deewa apschelohschamu un peekenischamu weenigt warr dabbuht jaur to tizzibu eeksch Jesu Kristu, kas muhsu grehkus irr nomaksajis jaur sawahm dahrgahm assinim. Ja man ta schehlastiba irr dohta, tizzeht, ka Jesus Kristus manus grehkus irr assmaksajis, tad ne kas mannu sinnamu-sirdi warr baidit; tad man irr »meers pee Deewa.« Weenam usmohdinotam zilve-
fam nahk tahs bailes no laumas sinnamas-sirds, un no grehku sajuschanas. Tik lihds ka-nu tahds nabbags, bailigs grehzineeks to eereds, ka Jesus Kristus par tahdeem zil-
wekeem, kahds tu effi, irr nomirris; ka Kristus, Deews buhdams, eespehj arr' to wissleelako starp teem grehzineekeem svehtu darrhisi; ka tas winna darbs pasaulē irr bijis; un ka winsch irr fazzijis: »Kas nahk pee man, to es ne-ismettischu ahra;« (Jahu. 6, 37) tik lihds tas nabbags grehzineeks scho tizz; — tad tam irr meers pee Deewa; tad winsch warr Deewu nosaukt par sawu tehrou; tad winsch warr no Deewa wissu zerreht; tad winsch warr ar preeku us sawu nahwi dohmaht, un preezatees eeksch tahs zerribas tahs Deewa gohdibas. Grehzineeks, woi tahda irr tawa klahschana? Woi tu ro sinni, ja few naw dalka pee Kristus, ka tad few naw ne kahda atpestischana? Ka ne kahds meers irr pee Deewa, ka weenigi jaur Jesu Kristu? ka, ja few tawi grehki naw peedohti, ka tad tawa dsihwochana irr nelaimiga, un kad mirsi, ka tad muhschigi pasuddisti? Kad es Jesu ka sawu weenigu svehtu-darrisoju uskattu, un bailigs un behdigis pee winna esmu gahjis: tad Deews wairs ar manni nedusmo; manni grehki, kurre gan dauds bij, tad irr peedohti; es esmu no Deewa peenemts cappis, un ja scho naki buhtu jamirst, tad sinnu, ka es pee Deewa nahfschu. Ak,zik laimigi tad klah-
jahs, kad naw preeksch Deewa jabihstahs, nedis dsihwojoh nedis mirstoht! kad Deews irr par draugu, Kristus par Pestitaju, tas svehtais Gars par eepreezinataju; kad nahwe mums wairs naw ka kahds eenaidneeks, kad ta debbess irr muhsu mahsas wetea

un ta meera, un preeka-pilna muhschiba mums ire sinnama muhsu preekschâ! Grehzineeks, woi tew ta klahjahs?

11.

Tad nu jums, kas juhs tizzat, winsch irr dahrgs. (1 Peht. 2, 7.)

Tas apustuls runna schè no Jesus Kristus, ta dahrga, mirdama drauga to nabbagu un pasudduschu grehzineku, kas pahr mums apschehlojahs, tad mehs paschi pahr fewi wehl neapschehlojamees; un kas par mums mirre, ka mehs netaptu elle nogruhsti. Ja juhs nu tizzat, ka juhsu grehki juhs buhru pasuddinojuschi, ja Kristus Jesus tohs nebuhtu us fewi uehmis; un ka juhs muhschigi buhru nolahdeti, ja Kristus nebuhtu par mums weens lahsts tappis; (Gal. 3, 13) ja juhs sawâ firbi ar passemmibu warrat pakautees us to, ka jums tee grehki irr peedohti, kureus winsch irr aismaksajis ar sawahm dahrgahm offinim; un ja juhs winnu ta warrat usluhkoht, itc ka kad winsch us jums ta sazzitu; ka winsch tur ewangellumâ us tahs grehzinezes fazija: »Eij ar meeru, tew tawi grehki irr peedohti;« (Luk. 7, 48. 50) tad jums Kristus irr dahrgs; tad juhs winnu mishloseat pahr wissahm leetahm. Tad juhs labprahit us winnu dohmasheet; labprahit no winna klausifeet, labprahit no winna runnaseet. Wissu, ko Jesus jums pawehleis, juhs labprahit darriseet, un ko winsch aisleebis, to juhs tad nedarriseet, un kad juhs pee ta arr' wissu paul' warretu famantohrt. Nu juhs effat rappuschi »weens jauns raddijums.« Juhs ta mairs newarrat dshwoht, ka preeksch dshwojat; juhs effat no jauna peedsummuschi. Tahs wezzas leetas irr pagahjuchas; redsi, wissas leetas irr rappuschas jaunas. (2 Kor. 5, 17.) Ko juhs preeksch nemihlejat: Deewa teikschau un luhgshanu, Deewa wahrdi klausishanu un loffishanu, to juhs nu mihlejat; un ko juhs preeksch mihlejat, prohti: neleetigu pafaules draudsibu un nibzigus preekus, to juhs nu eenihstar. Juhs wakkara pirms neangulstatees, kamehr tam mihtam Pestitajam par tahs deenas schehlastibu ne-effat pareikuschi, kamehr fewi ne-effat nowehlejuschees winna glahfschanai, un sawu dwehfeli ne-effat nodewuschi winna rohfâs, un ja juhs tad arri nakti wehl nomirtu, ka winsch juhs warretu usnemt sawâ walstibâ; un kad no rihta preezelatees, tad juhs ne-warrat atkal bes winna luhgshanu eet pee saweem laizigeem darbeem, lai winsch juhs pasargatu no tahs pafaules flesda-walgeem un ta sahtana kahrdinaschanahm. Juhsu firbi wehleschana irr weenigi, patiki sawam mihtam Pestitajam, un bishseetees pahr wissahm leetahm, winnu apkaitinaht. Juhs gribbat, »woi juhs ehdat, woi juhs dserrat, un ko ween juhs darrat, darrift Deewam par gohdu.« (1 Kor. 10, 31.)

12.

Osemeetees pebj tahs svehtischanas, bes ka ne weens to Kungu bedsehs. (Ebr. 12, 14.)

Deews irr weens svehtis Deews. Kristus irr weens svehtis Pestitajis; Deewa gars irr weens svehtis gars; ta debbes irr weena svehta weeta; tee engeli irr svehti engeli; un wissi atpestiti Deewa kaudis irr svehti kaudis. Woi es esmu weens svehtis zilweks? Ja ta hds ne-esmu, tad es Deewu neredseschu, nedf winnu flattischu; to man Deewa wahrdi apleezina. Tas wehl naw gan, ka es preeksch zilweku azzim labbi un gohdigi staigaju; tas gan warr notikt, ka zilweks arri bes svehtischanas warr goh-

digi turretees no ahrenes, jebshu ta svehtischana newarr buht bes labbeam tikkumeem. Ja tu effi svechts zilweks, tad tu ne ween no grehkeem noturresees, bet tu tohs teescham eenihdesi. Tu eenihdi ikkatriu grehku; tu eenihsti un tew reebj wijs, kas naw pehz Deewa praheta. Tew pascham tas firdi reebj, ka ta grehkuschana ar ween tew wehl ta peelishp. Tu ne ween sawā dschwoschana grehkus atrohdi, bet arri sawā firdi. Ja tu effi tahds zilweks, kas dsennahs pehz svehtischanas, tad tu ne ween behdasees par to, ka tu grehko ar darbeem un mahrdeem, bet ka tu arri grehko ar sawahm doh=mahm. Tu negribbesi ween preeksch pasaules azzim raijns un labs rahditees, bet tu gribbesi arri preeksch Deewa zeenigs buht, kas firdis un ihkstis pahrbauda. Tu dsennees pehz ta, ka tawa firds un tas eekschlags zilweks buhru weenā prahā ar to Deewa prahtu un gribbeschani. Zilweks, woi tew ta klahjahs? Updohma, kas irr rakstiks: ka »bes svehtischanas ne weens to Kungu redsehs.« Ar wahedu sakkoh, svehtischana irr, »ta Deewa mihlestiba, kas irr isleeta muhsu firdis zaur to svehtu garru, kas mums irr dohts.« (Reem. 5, 5.) Schi mihlestiba irr ta grunte tahs svehtas paklaufischanas, tas Deewa wahrds irr ta mehra-aukla, pehz ka zilweks wihsu darra jeb nedarra; un tas Deewa gohds stahn muhsu preekschā ka tahds mehtkis, kā mums buhs runnah un kā mums buhs darricht. Ne weens zilweks tadeht ne nahks debbesu-walstibā, pirns tas naw svehts darrichts. Woi tu to tizzi? un woi schi irr tawa firds-luhguschana: »Kungs, svehti manni zaur zaurim, monnu meesu, dwehsek un garru! — ? (1 Tessal. 5, 23.) Ja tas ta irr, tad »tas Kungs tawā firdi to labbu darbu irr eefahjis, un to arri pabeigs, lihds tal deenai Jesus Kristus.« (Wahl. 1, 6.) »ka tew buhs svehtam buht un beswainigam preeksch winna eeksch mihlestibas.« (Ewes. 1, 4.)

26.

S l a w a s d s e e f m a.

Meld. Sawā paschā meldindā.

1. Blik leela Deewa schehlastiba! Woi zilweks wehl, kas tō ne reds, Kas sawā leelā zeetsfurdibā, Kā Deewa irr jateiz, ne otjehds? Ne! Wehra likt, kā wisch man mihlej's, To preezigs allasch darrishu; Un kā wisch mannis irr peeminnej's, Lā, firds, jel peeminn' winnu tu!

2. Kas manni brihnischli irr raddij's? Woi winnam mannis waijaga? Kas man ar pageetib' irr waddij's? Winsch, ko firds daudseif sanahdeja! Kas tas, zaur ko meers firdi dohdahs? Kas spehku dohd zaur svehtu Garr'? Zaur ko wijs preeks jel mannim rohdahs? Ak! Winna rohka wihsu darr'!

3. Ak stattees, dwehsele, to laimi, Kas fataisita debbesi, Kur tu ar wihsu Deewa saini It slaidri Deewu redsesi! Pee debbesi laimes tew irr teesa, Zaur tawa Deewa mihlibu. Red's, tapehz Kristus zeete meesā, Lai svehtu tew padarritu!

4. Ak kauns, lad winnu ne zeenischu; Kad mihleht to, man ne gribbahs; Kad winna saukschān' ne klausichu, Kad firds no winna atstahjahs! Ne! Walhs atskann no wissahm weetahm, Kas lihds ar raksteem sakka tā: Tew mihleht buhs pahr wissahm leetahm Scho Deewu, kas tew mihleja!

5. Lad schi ta patezibas teesa, Ko preezigs winnam atdohschu: Lam klausibh dwehsele un meesa, Blik ween wehl scheitan dschwoschu. Ja winna mihlibā ween mihku, Lad spehks arr' buhs, tam pallausib; Un lai orri daschabrt grehlos friku, Tak jhee ne spehks man pahrwaldiht.

6. Ak Kungs! Lai tawa mihlestiba Man ozzu preekschā allasch irr! Lai stiprina man ustizzibā, Kas man no tew ne kas ne schikirr! Lai ta man prezina, lad waidu, Lai preeks manni sawalda; Un lad ar bailehm gallu gaidu, Lad lai ta manni drohschina!

35.

W a f f a r a b s e e f m a s.

1. Jaw spohscha mihsa faulite Preelsch
azzim noslehp tahlahs; Jaw duseht gribb
paaulite. Darr', dwehle, kas tew nahlahs!
Mahz' Deewa preelschā nu, ka winnu fla-

wetū, Un ozzis, fird' un prahlinu Pazelt us
fawn glahbeju!

2. Gan jauki juhs man atspihdeet, Juhs
swaigsnites pee debbefs; Ar gaismu nakti pess-
pildeet, ka firds eeksch tahs ne drebbehfs. Bet
tak man firsnnā Tuhlstohsch reis' spohschaka
Spihd swaigsnite: mans Pestitajs, Mans Je-
sus, mans aissstahwetajs.

3. Jaw meegs nu uskriht naeknā Us
wisseem, kas schē peemiht. Bet weens tak
irr tur augstibā, Us ko tas ne kad ne friht.
Mans Jesus manni reds, Kad tumisiba man
feds. Ak firds, tad mohdrejees tu arr'; Lai
drohshu tew taws Jesus darr.

4. Ne smahde jel scho pseefmīnu, Ko, Je-
sus, tew' atnessu; Lai ne atrohdu meerinu,
Kamehr tew teizis esmu. Schē nessu, las
man irr! Ak! man no few' ne schikir! Tu
finni, ka ar labbu prah' Man gribbahs tewi
goedinaht.

5. Ar tew' nu eeschu apgulstees, Kad nakti
us man jaw klahsees; Tu arr' us manni
skattisees; Tu no man ne atstahsees! Ne

kas man bailes darr'; Ne pascha nahwe
arr'; Jo kas ar Jesu gulleht eet, Tas sveh-
tigs atstahs gultu-weel'.

6. Eij nohst no mannim, eenaidneeks!
Schē tew nekahda dafka! Schē Jesus ween
irr waldueeks; Lam ween mani firds stahw
wallā! Winsch fawus engelus. Man suhtibs
waltneeks; Tapebz kaut welli tuhstoschi.
Tee kauna buhs palikluschi.

7. Un tā tad, Jesus, aismigchohhs, Un
tawā klehpi dussu. Us tewi guttoht palau-
schohhs. Darr' firdi mannim flusfu. Ak no-
dsenn' wifsu grehl! Dohd' man to saldu preef',
ko firds pee tewim baudiht mahk, Un tqas no
tawahm wahtim nahk.

8. Un zik reis nakti mohdischohhs, Lad tewi
eedohmaschu; Un zik ween dīshwu manischohhs,
Lad to ween eekahroschu: Issault it preezigi
Ar skannu balisti: Ak Jesus, Jesus, tu mans
Gans! Es esmu taws, tu effi mans!

9. Nu, meesa, kas peekusufi. Eij nu jaw
sawās zissās, Un dussi tur aismiggusi; Un
lai firds ne samissahs, Lad falki ta arween':
Taws esmu nakti un deen'! Kungs Jesus, firds
tew apgohda. Drohshu gultu; jo tu no-
mohdā.

35.

2.

fas dohd preeku.
pee man; Es arridsan Pee tew weenumehre
paleelu! Meerā tā aismeggu.

4. Bet ja tew patiktu, ka man scho nakt'
liktu Pasauli atstah? Eesch' ar prahlin droh-
shu, Meehu pihschleemi dohshu, Kungs, vebz
tawu prah! Prett-tew, Deews, Prahts ne
zelsees! Jesus no man ne atstahsees; Gan
tad labbi klahsees!

5. Nu tad! taggad leeku Azzis zeefsch' ar
preeku, Ne ko ne bihdams! Dwehle, mees' un
dīshwib' Sargahs tawa mihlib', Glahbejs ustiz-
zams! Dohd' tad tu Nu meedstu! Ja lihdi ri-
tam man fargozi, Lad arr' wehl gahdasi. 35.

I a u t a f ch a n a s.

- 21) Zik wahrtu bīja Jerusalemei un kā tee bīja wahrdā?
22) Woi ne warr isgudroht, kā tee 70 mahzelli bīja wahrdā, kas muhsu pesti-
tajam wehl bes teem 12 sinnameem bīja?

36.